

KERKDIENSTEN

GENEVE	COMMUGNY
Auditoire de Calvin, naast Cathédrale St. Pierre	Temple Saint-Christophe
	Vrijdag 6 april om 19.00 uur – Goede Vrijdag Ds. Lia Wolters-Berghout
	Zondag 8 april om 11.00 uur – Pasen Ds. Lia Wolters-Berghout
	Zondag 22 april om 11.00 uur - Avondmaalsdienst Ds. Lia Wolters-Berghout
Zondag 13 mei om 9.30 uur Ds. Lia Wolters-Berghout	Zondag 27 mei om 11.00 uur Pinksterdienst met de Gasten uit Nederland Ds. Lia Wolters-Berghout

Gij gaf uzelf verloren

Gij gaf uzelf verloren
als zaad dat sterven moet,
begraven in de voren
van onze tranenvloed.
Gekiemd in het verborgen
bloeit Gij, de dood
ontvlucht,
voorgoed in onze liefde
en draagt er goede vrucht.

Als paaslam aangewezen,
als offerdier geslacht,
ontsluit uw bloed de
deuren:
wij trekken uit de nacht!
Wij zij genood ter bruiloft
met wijn als bloed zo rood.
Uw liefde fonkelt vurig
en dit geheim is groot.

Waarachtig woord van
leven
dat op Gods lippen lag,
ook nu ons toegesproken
als op de eerste dag,
o licht, uit God geboren,
dat nog ons tegenstraalt
en sterker dan tevoren
ons op zijn dag onthaalt.

Sytze de Vries

UIT DE PASTORIE

Paasdiensten

Op 6 april vieren we Goede Vrijdag in Commugny. We lezen dan de lijdensverhalen uit het evangelie van Johannes afgewisseld door zang. De Bijbeltekst wordt gelezen door meerdere stemmen.

Op 8 april wordt het feest van de opstanding gevierd in een Paasdienst om 11 uur in Commugny. Nieuw leven, een nieuwe toekomst, alle reden om te vieren.

Ontmoeting in ziekenhuis loopt uit op gemeenteavond

Op een zomerse dag in 2011 bezocht ik Prof. Dr. Erik Meijboom in het ziekenhuis in Lausanne. Bij de receptie meldde ik mij aan en Erik haalde mij op om mij op zijn afdeling gastvrij te ontvangen. Ik had er nog geen idee van wat ik te zien zou krijgen. Diep onder de indruk ging ik een uur later weer naar huis.

Wie in een ziekenhuis slechts de gangen en de zalen kent heeft geen idee wat er zich allemaal afspeelt. Erik nam mij mee langs couveuses, met kleine levende wezentjes die op een hartoperatie wachtten, langs huiskamers waar ouders verbleven met bedrukte gezichten en grote zorgen over hun pasgeboren kind. Eén familie moest de zware beslissing nemen of hun kind geopereerd zou worden. Misschien zou het dan

een paar jaar waarschijnlijk gehandicapt langer leven. Zonder die operatie was de kans groot dat ze hun kind binnenkort zouden gaan verliezen. De tocht voerde verder langs bedden met jonge kinderen die niet bang waren voor de grote dokter, die hen als een grootvader met een vriendelijke glimlach benaderde. De kinderen lagen in bed of speelden er naast, soms verbonden aan een apparaat om hun hart gaande te houden. Binnen de beperkte reikwijdte van de slangen speelden ze, zoals elk kind zijn spel speelt. Er waren vrij veel kinderen uit Afrika, want hier in het ziekenhuis worden niet alleen Zwitserse kinderen geopereerd, of kinderen uit Nederland die komen voor de grote deskundigheid en het gebrek aan ruimte in Nederland, maar hier wordt ook samengewerkt met de hulporganisatie Terre des Hommes. Een aantal jaren geleden kwamen via Terre des Hommes ook Poolse kinderen naar Lausanne, maar dat hoeft gelukkig niet meer, want Polen heeft nu zelf voldoende mogelijkheden om de kinderen te helpen. Voor deze Afrikaanse kinderen is de reis naar Lausanne de enige mogelijkheid te overleven. Na hun operatie gaan ze naar een huis in Valais om te herstellen. Daar leven ze zoveel mogelijk op een Afrikaanse manier zodat ze niet vervreemden van hun eigen land. Vrijwilligers gaan met hen naar het ziekenhuis voor nabehandeling en controle.

Verder voerde de rondleiding langs moderne ruimtes waar de kinderen behandeld worden en langs verblijven waar ouders dicht bij hun kinderen kunnen logeren. Tijdens de maaltijd in de personeelskantine vroeg ik Erik of wij als gemeente iets zouden kunnen betekenen voor zijn werk. Hij antwoordde mij dat het goed zou zijn als sommige Nederlandse ouders bij Nederlanders zouden kunnen logeren zodat zij hun zorgen met landgenoten kunnen delen. En ook voor de kinderen die via Terre des Hommes opgenomen zijn kunnen vrijwilligers veel betekenen, met name om kinderen van en naar het huis in Valais te begeleiden.

Om ons te informeren over zijn werk komt Erik Meijboom op donderdag 19 april naar hotel Chavannes de Bogis. Hij zal ons dia's laten zien van zijn werk en van wat Terre des Hommes voor zieke kinderen doet. De avond begint om 19.30 uur met koffie. U bent allen van harte uitgenodigd.

Cultuur en educatie

Op 3 april spreekt dichteres Francine Carrilo bij de « Groupe de réflexion sur la théologie féministe » in het Oecumenisch Centrum in Genève.

Op twee conferenties van Cité Seniors in Genève wil ik uw aandacht vestigen. De eerste is op 5 april en heeft als thema 'Rafistoler les corps: une atteinte à la création divine'. En de tweede op 13 april : 'Les peurs de vieillir'.

Oecumenisch gebedsrooster

Tijdens elke kerkdienst bidden we mee met het oecumenisch gebedsrooster. Soms, zoals tijdens de kerstdagen valt dat samen met een actuele crisis in het land waar we voor bidden. Toen was dat Nigeria, waar mensen tijdens een kerstviering vermoord werden. Maar als dat niet gebeurd was hadden we niet via de pers gehoord van wat er al veel langer in dat land gaande is, namelijk dat extremistische moslims in het Noorden Christenen proberen te verdrijven uit hun gebied. De nieuwsberichten volgen bepaalde hypes, waardoor andere landen en andere nood buiten de spotlights komt te staan. Na vragen vorig jaar probeer ik in de gebeden iets meer van de actualiteit in de landen te noemen, om de gebeden iets meer concreet te maken.

Toch klinken er geluiden in de gemeente dat men zich niet weet te verbinden met deze voorbeden. Dat is ook niet eenvoudig. Het doel van het oecumenisch gebedsrooster is uitdrukking te geven aan de verbondenheid van kerken over de hele wereld door op hetzelfde moment voor dezelfde landen te bidden aan de ene kant en aan de andere kant geen land in de wereld te vergeten in onze voorbeden. Niet altijd weten we ons emotioneel verbonden met de landen waar we voor bidden. Soms weten we er heel weinig van af. Tot nu toe heb ik door van te voren de namen van de landen te publiceren mensen de mogelijkheid gegeven zelf meer te weten te komen over die gebieden. Om tegemoet te komen aan vragen die nog leven wil ik u meer informatie gaan geven. Misschien gaat het dan iets meer leven.

Op 8 april bidden we voor Oost-Timor, Indonesië en de Filipijnen. Gezien onze eigen geschiedenis hebben veel Nederlanders een band met de oud-koloniën. Dat geeft de gebeden voor ons een eigen dimensie. De gebedssuggesties van het gebedsrooster zijn:

- te danken voor degenen die opkomen tegen geweld, voor hen die werken aan een beter begrip tussen de godsdiensten, voor hen die de armen bijstaan, voor gamelan, bamboe instrumenten, en de Wajang en oude kunst waarmee Bijbelse verhalen verteld worden, en voor rijst van vruchtbare bodem en vis uit een warme zee.
- Te bidden voor de opbouw van Oost-Timor tot een stabiel land, voor allen die geliefden en bezittingen verloren hebben in religieuze conflicten, voor vluchtelingen en mensen die genoodzaakt waren hun geboortegrond te verlaten en die verlangen naar hun familie en hun huizen, voor vrouwen die hun land achter zich gelaten hebben om elders in het huishouden te gaan werken, voor begrip en tolerantie tussen etnische en religieuze groepen, voor een einde aan corruptie en voor recht en vrede voor iedereen, voor de armen, dat zij voedsel, een dak boven hun hoofd en veiligheid mogen vinden.

Op 22 april bidden we voor Djibouti en Somalië. Gebedssuggesties voor deze landen zijn:

- Te danken voor hen die het volhouden anderen te helpen in tijden van grote moeilijkheden, Christelijke hulporganisaties die Somalië niet laten vallen ondanks groot gevaar, Christenen die volharden ondanks hun minderheidspositie, ieder klein teken van hoop op stabiliteit in Somalië.
- Te bidden voor vrede voor Somalië, dat stam- en militaire leiders mogen inzien hoe ze het land te gronde richten, voor vluchtelingen uit Somalië en voor vluchtelingen uit Eritrea en Ethiopië die naar Djibouti gevlucht zijn, voor ieder die leidt aan ondervoeding en honger, voor hen die geen schoon drinkwater hebben en voor hen die leiden aan infecties die eigenlijk te voorkomen zijn.

Lia Wolters-Berghout

Medeleven

Prins Johan Friso is slachtoffer geworden van een ernstig skiongeluk met wellicht ernstige gevolgen voor zijn toekomstig leven. Onze diepe gevoelens van medeleven moge hem en de hele Koninklijke familie vergezellen in deze periode van grote zorgen. Moge God Johan Friso en de Koninklijke familie steunen en dat zij God's liefdevolle troost zullen ervaren.

Ook gaat ons medeleven uit naar de slachtoffers van het busongeluk in Sierre, naar hun familie en naar de scholen die leerlingen en onderwijzers verloren hebben. Op het moment zijn nog 3 kinderen en hun ouders in Lausanne. Laten we hen met onze gebeden omringen.

Lia Wolters-Berghout & Geert van Mesdag

Boekbespreking - « *Sœur Minke de Grandchamp* » Interviews, Michel Cornuz, Labor et Fides, 2011

De kloostergemeenschap van Grandchamp, bij Neuchâtel, verenigt sinds 1944 vrouwen van protestantse overtuiging met een roeping voor gebed en gastvrijheid. Haar spirituele en oecumenische uitstraling is in brede kring en ook in Nederland bekend. Opgezet in de geest van Taizé heeft Grandchamp een belangrijke ontwikkeling doorgemaakt, in het bijzonder in de periode tussen 1970 en 1999 toen zuster Minke moederoverste was. Deze nederlandse vertelt in het interview met de schrijver haar leven en de motivering die de grondslag is van haar spirituele roeping. Als kind in de tweede wereld oorlog in Nederland werd ze aangeraakt door de christelijke spiritualiteit van de levende Christus waardoor zij er toe kwam om kort na de oorlog zich aan te sluiten bij de beweging van Grandchamp, eerst in de zusterschappen van de Parijse voorsteden, daarna in Algerije en in Libanon, vervolgens in het moederhuis in Neuchâtel waar zij in 1970 werd uitgenodigd om leiding te geven aan de zustergemeenschap. Zij verteld over de gerichtheid van haarzelf en van Grandchamp op het innerlijke leven en de saamhorigheid. De kloostergeloften uit de Rooms katholieke en de Grieks orthodoxe traditie zijn ingebed in de fundamentele protestantse doelstellingen en maken een gemeenschapsleven van stilte, gebed en gastvrijheid gericht op Christus mogelijk.

Michel Cornuz, franstalig predikant in Argovie, weet de gedachten van Soeur Minke heel duidelijk naar voren te brengen. Het is een boeiend verhaal over het rijpingsproces van een heel leven in de geloofsbeleving van deze opmerkelijk vrouw die een belangrijke rol kreeg toebedeeld in de oecumenische gemeenschap van Grandchamp. Het boekje wordt van harte aanbevolen aan wie in alle rust deze levensweg wil ontdekken en overdenken.

Eef Vogelesang

Via Teylers Gang - vervolg

Hieronder geef ik een overzicht van wat Herman Hein precies aanbeveelt om de kerken een nieuwe toekomst te geven. Hij stelt de vraag: 'Waar zaai je

mosterdzaad, met andere woorden wat moeten kerken doen willen ze niet gaandeweg verdwijnen?'. Het verhaal over het Huis van Roosmolen deed een hele woonwijk veranderen. Een buitengewoon ontwerp met een uitgekende exegetische van de locatie.

Waar de boer zaait is net zo belangrijk als wat hij zaait (zaad met kiemkracht). Om grip te krijgen op een theologisch model kunnen we dat het beste vergelijken met onze menselijke hand. Een model 'handen uit de mouwen steken'. De gemeente noemen wij de palm van de hand; de pols de samenleving; wij doen alles met onze handen, schrijven, eten, elkaar lief hebben enz.

De vijf vingers hebben elk een eigen naam :

1. middelvinger loopt van verbeelding, via gebeuren, naar 'het gaat ergens over' en verwijst tenslotte naar 'een glimlach uit het Koninkrijk.

2. wijsvinger brengt ons bij de traditie. Hiermede wordt niet bedoeld een keurig pakket aan geloofsregels, maar een bonte verzameling van teksten, verhalen, riten, praktijken en instituties. Die woorden krijgen in dit model hun beslag in een drietal werkwoorden 'benoemen, beoordelen en bemoedigen'. Bij bemoedigen gaat het om de hoop. Het proces van benoemen, beoordelen en bemoedigen leidt tot geloven, Herman Hein omschrijft geloven als volgt: 'geloven is vertrouwen dat het anders wordt, omdat je gehoord hebt dat dat kan.

3. ringvinger is vaak voorzien van een trouwring als teken van verbondenheid. In ons geval is het de verbondenheid met de mensen die we tegenkwamen in het boek Religie in Nederland. We zagen dat zij ondanks de teloorgang van de kerken blijven zoeken naar religie. Theologen noemen dit treffend religie sprokkelen. Mensen vinden in eerste instantie geen inspiratie meer in de kerk. Zij sprokkelen dus hun religie bij elkaar uit tijdschriften die zij bij de kapper lezen, in gesprekken in de supermarkt. De Haarlemse kunstenaar Michelle Baudet kocht een ontbijtkoek in haar geboorteplaats Groningen. De tongval van de bakker deed tranen in haar ogen komen. Zij wist waarom: heimwee. Mensen kunnen aan heimwee sterven. Er ontstond een idee voor een compleet 'Heimwee-festival'. Er kwam

het idee een tafel te maken met allerlei inscripties. Als voorbeeld om te laten zien hoe een betekenis ontstaat, neemt Herman Hein het project van de Heimweetafel. Rond die tafel is een serie van verschillende betekenislagen ontstaan. Door het maken van polaroidfoto's ontstond een gemeenschap een vorm van verbeelding. De tafel won aan betekenis met de gevoerde actie voor de gaarkeuken voor Aidswezen in Zambia.

4. Duim. Ons model biedt enerzijds mensen van buiten de mogelijkheid hun behoefte aan het sprokkelen van religie te botvieren, daarmee past het in een postmoderne tijd, anderzijds gaat dat niet zonder de traditie die zin geeft, die ervoor zorgt dat het geheel zinvol wordt. Er vindt kruisbestuiving plaats doordat plek en activiteit elkaar kwalitatief bevruchten, waardoor passanten van buiten en gelovigen van binnen tegelijkertijd worden verrast en uitgedaagd.

5. pink neemt speels en eigenwijs een glimlach waar. Een belangrijke taak van de kerk is het verkondigen van het koninkrijk van God en dat gaat tegenwoordig beter in daden dan in woorden. Geloven geeft geen garanties, maar veroorzaakt soms verwachte wonderen. Wat normaal onzinnig lijkt kan als wonder gebeuren, bijvoorbeeld wijn scheppen uit een ton waar water in zit. Bij de bruiloft te Kana raakte de wijn op. Jezus geeft opdracht de stenen reinigingskruiken tot de rand toe met water te vullen. De bedienden scheppen aansluitend het water, dat wijn geworden is en laten het de ceremoniemeester proeven. Wij zien in ons model twee groepen mensen. Links degenen die 'religie sprokkelen' en rechts de geloofgemeenschap die 'zin geeft'. De linkergroep wordt verrijkt door 'inspiratie' de rechtergroep door 'geloof'. Eenzelfde tweedeling zien we ook in het verhaal van de metamorfose in Kana. Maria, de bedienden en de leerlingen horen tot de gemeenschap ter rechterzijde. Ter linkerzijde

bevinden zich de feestgangers, die kennelijk zo 'geinspireerd' zijn om feest te vieren, dat een abrupt einde aan de bruiloft een grote desillusie zou zijn. De ceremoniemeester op zijn beurt bezit de kennis waar het gaat om de kwaliteit van de wijn en kan het wonder naar waarde proeven. Zijn vaststelling, het gaat hier anders dan normaal, geeft deze bruiloft haar uitzonderlijke 'betekenis'.

Elke kerkgemeenschap beschikt over een eigen geestelijk DNA. Het DNA komt voor een groot deel van Pieter Teyler. Dit DNA bleek goed te gedijen in een door Kant getoonzet theologisch klimaat. Vastgesteld werd dat dit geestelijk DNA niet meer vanzelf spreekt in een postmoderne tijd. Ron Ram beschrijft de stand van zaken met betrekking tot de kerken in Noordwest Europa als: 'zij hebben zichzelf ingepakt'. Meerten ter Borg spreekt vanuit een wetenschappelijk oogpunt over: 'de teloorgang van de kerken'. Harry Kuitert zegt met een theologische bril op: 'het gaat nergens meer over'. Herman Hein stelt hier de volgende vragen: Wat is traditie eigenlijk en hoe functioneert die in een globaliserende samenleving? Is het kaarsje van de Verlichting werkelijk uitgedoofd, zoals de filosoof Boomkens en de theoloog Van der Beek beweren? Welke weg (via) moeten traditionele kerken in het nieuwe landschap in de tijd bewandelen en welk perspectief biedt deze weg? Het woord traditie komt overeen met het geestelijk DNA. Om te zien hoe traditie in een globaliserende samenleving functioneert, moeten wij ons realiseren dat wij in een zogenaamde post-traditionele maatschappij leven. Een wereld waar alles anders kan, aan elke zekerheid wordt getwijfeld en waarin wij permanent onderhevig zijn aan vernieuwing. Dat betekent dat niets meer vanzelf spreekt, ook tradities niet. Tradities, zoals we die kenden, hebben afgedaan. Daarom ontstaat er een behoefte aan nieuwe tradities. We lezen bij Witvliet hoe tradities als zodanig

functioneren. Hij onderscheidt daarin vier verschillende vormen:

- a. Traditie als drager van gezag, waarbij het vooral gaat om het doorgeven van waarden en normen.
- b. Traditie als middel om bepaalde maatschappelijke praktijken en machtsverhoudingen te legitimeren.
- c. Traditie als bron van zingeving, waaruit geput wordt om betekenis te geven aan een chaotische wereld.
- d. Traditie als een middel om een eigen identiteit te genereren om zo het eigene te onderscheiden van het andere, het vreemde.

Volgens Witvliet is de functie van traditie onder a en b onderhevig aan erosie en ondergaan de bij c en d genoemde functies een transformatieproces. Traditie als drager en legitimatie van gezag en dus ook van macht is op z'n retour. De overige twee c en d zijn tradities die transformeren per definitie. Zij hebben een zelfde soort aanpassingsvermogen en dynamiek als eco-systemen. Bij traditie gaat het om identiteit. Er ontstaat spanning tussen identiteit en gastvrijheid. Gastvrijheid is de noodzakelijke voorwaarde voor vernieuwing. Volgens Jan Hendriks omvat gastvrijheid drie aspecten: 'openheid naar vreemdelingen, bij elkaar te gast zijn en gast zijn van Jezus Christus'. Wat Hendriks omschrijft als « het concretiseren van de rode draad », benoemt Herman Hein in het model van de gemeente als eco-systeem met 'gebeuren'. Wat er tenslotte overblijft legt ook nog eens een kernkwestie op tafel; de spanning tussen identiteit en gastvrijheid. Of anders gesteld: sluiten we ons af voor de Heilige Geest of zoeken we naar identiteit en zetten we tegelijkertijd de deur open voor vreemdelingen? Er is geen tussenweg, pappen en nat houden is een burgerlijke handelwijze, geen bijbelse wijsheid.

Als landschap in de tijd heeft de Verlichting zo goed als zeker zijn tijd gehad. Terzake van christelijke gemeenten is er sprake van

herschikking en reconstructie van de Verlichting. Welke weg (via) moeten traditionele kerken in het nieuwe landschap in de tijd bewandelen en welk perspectief biedt deze weg? Het door de Verlichting vertrouwde Alpenlandschap werd gedomineerd door drie bergtoppen. Deze stonden voor de rede, de nationale staat en het emancipatieproces. Dit landschap is thans grotendeels verdwenen. De rede is iets dat Herman Hein inspireert. De nationale staat is overschaduwed door het proces van globalisering. Het emancipatieproces gaat langzaam op in spanningen tussen eigen identiteit en gastvrijheid. Kerken zullen hun manier van theologie bedrijven moeten aanpassen.

Herman Hein heeft acht kenmerken van kerkvernieuwing geformuleerd, die ik hier laat volgen:

1. Een duidelijk profiel naar buiten hebben.
2. Veelkleurige kerkdiensten houden.
3. De handen uit de mouwen steken.
4. Omgaan met de weerbarstige realiteit.
5. Inspirerend leiderschap, met een kleine kerngroep als motor.
6. Gastvrijheid beoefenen.
7. De focus lokaal richten, maar zich globaal laten inspireren
8. Oog hebben voor toeval.

We zouden deze kenmerken de bouwstenen van de kerk van morgen kunnen noemen. Ze zijn gebaseerd op de analyse van Herman Hein van een kleine veertig kerken in Groot-Brittannië, Ierland, Vlaanderen en Nederland die trachten te vernieuwen. In de ene gemeente richt men een opvangcentrum voor thuis en daklozen op; een ander start een project voor mensen met een verstandelijke beperking en nog een ander begint een alcoholvrij café. Dus de handen uit de mouwen. Tot slot geeft Herman Hein tien kansen voor kerken. De kansen overlappen elkaar hier en daar, dat is ook de bedoeling.

1. Er is een nieuwe behoefte aan traditie. Een goed voorbeeld is het in

het Nederlands vertalen van de drie belangrijkste werken van Kant.

2. Christelijk erfgoed. Kuitert De kerk als bibliotheek van het christendom.
3. Mensen willen geëngageerd worden. Kant en Kuitert zijn het over één ding eens, dan is het wel dat mensen zich laten verleiden om de naaste soms lief te hebben. Mensen willen graag andere mensen helpen.
4. Mensen sprokkelen religie en zoeken inspiratie. Religie verandert, maar verdwijnt niet. De wierookgeur en orgelklanken vervluchtigen. De mensen zijn op zoek naar inspiratie.
5. Nutteloze theologische ballast kan overboord. Dit moet zelfs overboord. Het ruimt op. Kerken kunnen vrij adem halen, ze hoeven zich niet meer in schema's als vrijzinnig - het gras is groener - of orthodox - de hel gaapt - te laten persen.
6. De bijbel als boek 'van verbeelding' past prima in deze tijd. De Bijbel is 'van verbeelding' en komt alleen als 'verbeelding' tot haar recht. Of Jona ooit drie dagen in de maag van een walvis psalmen heeft zitten zingen. En het verhaal van de opstanding van Jezus. Is die waarlijk opgestaan? Waar het om draait is: wat betekent dit? Het is een feest om de Bijbel te lezen. Er gaat een, nee de wereld gaat voor je open, die wereld verandert zelfs.
7. Globaal netwerk als inspiratiebron. In Djakarta kun je in het Taman Anggrek winkelcentrum het hele jaar ijshockey spelen. Een ervaring van elders werkt als een katalysator bij kerkvernieuwing. Een kind dat niet reist, denkt dat zijn moeder de beste kok is.
8. Een unieke kans om nieuwe strategieën te beproeven. Waar het uiteindelijk om gaat is die heilzame desoriëntatie. In die zin geeft 'de nieuwe wanorde' met haar aanslag op de vertrouwde schema's ook unieke kansen. Daarnaast zijn er ook nog kansen die samenhangen met de teloorgang van kerken zelf. Als kerken niets doen is het over en uit.

Wat moeten we doen. Kant klare recepten bestaan niet, er zijn wel verschillende strategieën.

Hendriks herbergmodel. De keuken vormt het hart van de kerk van morgen. Gastvrijheid is een oerbijbelse waarde. Een andere benadering vormt Van Reeth 'mosterdzaad strategie'. Haal niet alles overhoop, maar doe één ding op kwalitatief hoog niveau en dan verandert er daardoor van alles en nog wat. Veel kansen worden door toeval geboren. Je kunt de kans op toeval vergroten door bijvoorbeeld te bidden. Bidden helpt toeval traceren. Toeval speelt een veel grotere rol in kansen voor kerken dan beleid, volgens Herman Hein. De clou van strategieën als 'gastvrijheid', 'mosterdzaad' of 'toeval' is, dat we alleen maar weten of het werkt als we het ook doen. Doe dat wat je graag doet en wat je goed kunt.

9. Het hoeft niet, het mag. De uitvaart van Sandra, een meisje met een verstandelijke beperking, die altijd met een glimlach in 'De wereld van Jansje' werkte, en die veel te jong is overleden is van een waardevolle betekenis. Velen willen haar de laatste eer bewijzen en tegen haar familie zeggen dat die velen nog steeds van haar houden. Het is een indrukwekkende uitvaart. Er wordt niet gebeden, er zijn geen bijbellezingen, er branden veel kaarsen, er is geen priester en geen dominee die spreekt. Wij missen Sandra, maar wie mist bij haar uitvaart de kerk? Bijna niemand. Mensen kunnen heel goed zonder kerken. Kerken mogen en moeten niet. Willen zij zich toeleggen op uitvaart en rouw, niemand die het hen verbiedt, maar bedenk wel anderen kunnen het ook. Willen ze mensen nog gelukkiger maken dan ze feitelijk al zijn, goed, al is het de vraag of het de taak van kerken is mensen nog gelukkiger te maken. Zij mogen betekenis geven aan mensenlevens. Zoals humor van

levensbelang is en poëzie dat is, en voor de mensen van Jansje de glimlach van Sandra was. Haar glimlach blijft eeuwig.

10. Het gaat om roeping, niet om kijkcijfers. In de kerk gaat het om roeping. Kant en Teyler deelden idealen. Een roeping beantwoord je, een ideaal volg je. Kerken hebben ook een ideaal: het volgen van hun roeping. Dit is iets anders dan het iedereen naar de zin maken of scoren voor de kijkcijfers. Kerken moeten anders opereren dan commerciële instellingen. Niet de markt werkt maar de Geest waait. Kerken mogen hun roeping volgen, zij hoeven hun oren niet naar de cijfers te laten hangen. Dat schept heel bijzondere kansen. Kerken kijken anders, zijn anders. Kants meest beroemde zin luidt: 'Heb moed, je van je eigen verstand te bedienen'. Herman Hein zegt met een kleine variatie: 'Kerken heb de moed je kansen te grijpen'.

Het proces van kerkvernieuwing bevat volgens de analyse van Herman Hein drie elementen:

- a. het gereedschap: het geestelijk DNA; de locatie, timing, geduld en het kantelmoment, kwalitatieve verbeelding.
- b. De bouwstenen, de acht kenmerken.
- c. Het klimaat, de tien kansen.

Er zal met de vier tools van het gereedschap, de acht kenmerken en met verschillende van de tien kansen geëxperimenteerd moeten worden. Zo ontstaat er namelijk een noodzakelijke ecclesiologische diversiteit die toekomst voor kerken mogelijk maakt. Daarmede is en passant een laatste aspect van kerkvernieuwing boven tafel gekomen: een tweede spanningsveld tussen diversiteit en kwaliteit. I gastvrijheid contra identiteit, II diversiteit contra kwaliteit. De kerken zullen binnen de twee spanningsvelden naar een vruchtbaar evenwicht moeten zoeken. Zo'n proces leidt tot verschillende en als het goed is vooral tot inspirerende

activiteiten. Wil een gemeente als ecosysteem duurzaam zijn dan is reflectie, origineel theologiseren, onontbeerlijk. Anderzijds: mensen zoeken inspiratie, kerken kunnen die bieden. Mensen willen betekenis geven aan hun leven, kerken kunnen daar veel toe bijdragen. Mensen zoeken een hoopvol perspectief, kerken kunnen

daar hun steentje aan bijdragen. Er is veel te doen. Maar met handen uit de mouwen gaat het heel snel weer ergens over.

Geert van Mesdag

DIACONALE COLLECTE APRIL

Ondersteuning van het werk van Mevrouw Natty Petrosina in Argentinië.

Deze maand ondersteunen wij wederom het werk van Natty Petrosina. Het belangrijkste doel van haar werk is de allerarmste mensen te helpen hun lijden te verlichten.

In de afgelopen jaren heeft Natty Petrosina vooral hulp verleend aan de Wichi en Huarpe Indios, die wonen in de provincie Formosa en in de woestijn van Mendoza, gebieden die heel erg te lijden hebben gehad onder de kritische situatie in Argentinië. Zij reisde weer duizenden kilometers om daar voedsel en medicijnen te brengen. Dankzij haar hulp en initiatief zijn er in de afgelegen gebieden schooltjes gebouwd, watertanks geplaatst, en medische posten opgericht. Het geld dat haar gestuurd is heeft ze gebruikt om nieuwe huizen te bouwen, meer watertanks en het repareren van bestaande gebouwen. Verder heeft Natty kilometers en kilometers gereden om medicijnen, kleren en voedsel te brengen bij de allerarmsten.

Natty Petrosina is inmiddels door haar werk in het hele land bekend geworden en wordt gesteund door vele vrijwilligers.

Helaas is de politieke en economische situatie in Argentinië er niet beter op geworden. Het leven is heel duur geworden en de armoede heeft toegenomen. Het jaar 2010 is voor Natty niet goed begonnen. Ze heeft twee wervels in haar rug gebroken en mocht niet reizen. Haar stiefzoon van 22 heeft veel van haar werk overgenomen. Er is onder de Indios veel armoede en honger, omdat de regering alle hulp heeft gestopt. Omdat het gebied niet geschikt is voor landbouw vanwege hitte en gebrek aan water, is er een nieuw plan en wel het fokken van beesten b.v. kippen, varkens en geiten.

Nu de staat het bouwen van scholen heeft overgenomen, concentreert Natty zich op het bouwen van huizen voor de armste indianen. De meeste leven nog in primitieve hutten. Haar grootste wens is ieder een eigen huisje te geven. De meeste families bestaan uit 10 personen! Al dit werk en gereis bij een temperatuur van 45°C tot 55°C.

Laten we haar werk ondersteunen!

Opbrengst Diaconie

Maart	ziekenhuis Malawi	1.349,40
April	Invalidenweek	1.500,00
Mei	Theodora	1.228,30
Juni	weeshuis Bolivia	1.042,50

Frances Sandberg

Prof. Dr. Erik Meijboom

vertelt over zijn werk voor

Terre des Hommes
en de
Ziekenhuizen in Lausanne en Genève

Hartchirurgie voor kinderen uit Zwitserland, Nederland, Arabië Afrika, ...
Herstellingsoord voor Afrikaanse kinderen in Valais
Werk van vrijwilligers in Zwitserland

Donderdag 19 april

19.30 uur

Ontvangst met koffie

Hotel Chavannes de Bogis

A1 afslag Coppet

Na afloop gelegenheid elkaar te ontmoeten onder het genot van een hapje en een drankje.

Georganiseerd door de Nederlandse Protestantse Gemeente rondom het Meer van Genève

BIJBELLEESROOSTER

Dit leesrooster wordt u aangeboden door het Nederlands Bijbelgenootschap (www.bijbelgenootschap.nl).

APRIL 2012

zo. 1	Psalm 24	Koninklijke intocht	ma. 16	Handelingen 2:43-3:10	Gaven
ma. 2	Johannes 12:20-36	Een donderslag bij heldere hemel?	di. 17	Handelingen 3:11-26	Uitleg
di. 3	Johannes 12:37-50	Geloof in de Zoon en de Vader	wo. 18	Handelingen 4:1-12	Krachtig getuigenis
wo. 4	Ezechiël 34:1-16	Wie is de goede herder?	do. 19	Handelingen 4:13-22	Verbazende reactie
do. 5	Johannes 13:1-38	Zichtbare liefde	vr. 20	Handelingen 4:23-35	Bewogen reactie
vr. 6	<i>Goede Vrijdag</i> Johannes 18:1-19:30	Cruciaal	za. 21	Handelingen 4:36-5:11	Geefgedrag
za. 7	Johannes 19:31-42	Vorbereiding	zo. 22	Hooglied 1:1-7	Verlangen
zo. 8	<i>Eerste Paasdag</i> Johannes 20:1-18	Vasthouden en loslaten	ma. 23	Hooglied 1:8-17	Zoete woorden
ma. 9	<i>Tweede Paasdag</i> Ezechiël 34:17-31	Herderlijke zorg	di. 24	Hooglied 2:1-7	Voor mij is er maar één
di. 10	Ezechiël 35:1-15	Bergrede	wo. 25	Johannes 9:1-12	Schuldvraag
wo. 11	Ezechiël 36:1-15	Opbloei	do. 26	Johannes 9:13-23	(Voor)oordeel
do. 12	Ezechiël 36:16-32	Terugkeer en inkeer	vr. 27	Johannes 9:24-41	Wie is er nou blind?
vr. 13	Ezechiël 36:33-38	Paradijsbelofte	za. 28	Johannes 10:1-10	Herkenbare stem
za. 14	Ezechiël 37:1-14	Nieuw leven	zo. 29	Johannes 10:11-21	De goede herder
zo. 15	Johannes 20:19-31	Eerst zien en dan geloven	ma. 30	Psalm 65	Goede zorg